

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 26 maart 2013 inzake het ontwerpbesluit houdende wijziging van lijst I, behorende bij de Opiumwet, in verband met plaatsing op deze lijst van hasjesj en hennep met een gehalte aan tetrahydrocannabinol (THC) van 15 procent of meer (Kamerstuk 33 593, nr. 1).

De voorzitter van de commissie,
Neppérus

Adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
- II. Reactie van de staatssecretaris

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende ontwerpbesluit en de daaraan gehechte impactanalyse. Deze leden hebben nog de volgende vragen, die zij aan de staatssecretaris voorleggen:

Hoe ziet de staatssecretaris de handhaving van dit besluit? Is het in de praktijk goed mogelijk om het verschil te signaleren tussen softdrugs met een THC-gehalte van minder dan 15 procent en softdrugs met een THC-gehalte van meer dan 15 procent?

Welke invloed heeft consumptie van softdrugs op de ontwikkeling van psychische klachten en ziektebeelden? Kunt u aangeven welk verband er bestaat tussen het verhogen van het THC-gehalte en het risico op het ontwikkelen van psychische klachten? Is er een correlatie met leeftijd? Welke medische argumenten liggen ten grondslag aan het percentage van 15 procent?

Is er extra gezondheidsschade te verwachten wanneer personen (in de impactanalyse benoemd als «roeszoekers») na de invoering van de 15 procent meer cannabis zullen gaan gebruiken om hetzelfde effect te sorteren? Zo ja, welke is dat?

Welk percentage van de coffeeshops verkoopt softdrugs met een THC-gehalte van meer dan 15 procent? Wat betekent dit ontwerpbesluit voor exploitanten van coffeeshops waarin softdrugs wordt verkocht met een THC-gehalte van meer dan 15 procent? Worden deze coffeeshops gesloten bij constatering van dit feit?

Wat is de te verwachten invloed op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit van het verplaatsen van softdrugs met een THC-gehalte van meer dan 15 procent naar lijst I van de Opiumwet?

Hoe wordt de opsporings- en vervolgingscapaciteit tussen lichte en zware cannabisteelt verdeeld? Vormt het THC-gehalte hierbij een onderscheidend criterium? Zo ja, deelt u de mening dat ook cannabisteelt met een THC-gehalte van minder dan 15 procent met kracht dient te worden bestreden?

Is de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) berekend op het extreme scenario uit de impactanalyse, waarin 600 extra celjaren zullen worden opgelegd?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggend besluit om producten met een THC-gehalte van 15 procent of meer op lijst I van de Opiumwet te plaatsen. Tevens hebben deze leden kennisgenomen van de «Impactanalyse Zware Cannabis op lijst 1» van juli 2012 die door de staatssecretaris gebruikt is ter ondersteuning van het genoemde besluit. Eerder hebben de aan het woord zijnde leden kennisgenomen van publicaties van onder andere het Trimbos-instituut en de Commissie Garretsen over tetrahydrocannabinol (THC). Deze leden hebben naar aanleiding van de brief meerdere vragen en opmerkingen.

Genoemde leden zouden meer informatie willen hebben over de keuze van 15 procent THC als grenswaarde. Waarom is er voor gekozen om juist die waarde te hanteren als grens voor het plaatsen op lijst I van de Opiumwet? Deze leden hebben begrepen, onder andere uit de genoemde

Impactanalyse en publicaties van het Trimbos-instituut, dat het gemiddelde THC-gehalte van in coffeeshops verkochte wiet op dit moment op 15,5 procent ligt en van hasj nog wat hoger. De meeste cannabisproducten die in coffeeshops worden verkocht bevatten 15–18 procent THC. Waarom is dan in het besluit toch voor 15 procent gekozen? Weliswaar wordt door de staatssecretaris gesteld dat het aannemelijk is dat hogere THC-percentage, grotere risico's met zich meebrengen voor de gezondheid, maar dat wordt echter niet met wetenschappelijk onderzoek onderbouwd. Kan de staatssecretaris hier nader op ingaan? Bovendien is er weer wel wetenschappelijk onderzoek waaruit blijkt dat er teveel nadruk wordt gelegd op THC in cannabis, terwijl aan de andere aanwezige werkzame stof cannabidiol (CBD) nauwelijks aandacht wordt geschonken. Dat wringt vooral omdat aan CBD juist eigenschappen worden toegedicht waarmee de voor de gezondheid schadelijke effecten van THC teniet worden gedaan. De leden van de PvdA-fractie duiden op het onderzoek van de commissie onder voorzitterschap van prof. Garretsen, voorzitter van de Wetenschappelijke Raad van de Nationale Drug Monitor. Deze Expertcommissie Lijstensystematiek Opiumwet stelde in 2011 voor om cannabis met een gehalte THC-gehalte van meer dan 15 procent op lijst I van de Opiumwet te plaatsen. Maar daarnaast wees de expertcommissie er op dat: «De eenzijdige aandacht in de discussie over het thc-gehalte van cannabis [voorbij] gaat aan het feit dat uit wetenschappelijke bevindingen blijkt dat de werking van thc mogelijk wordt beïnvloed door een andere cannabinoïde, de cannabidiol (cbd). Zo zijn er aanwijzingen dat cbd sommige effecten van thc, zoals acute psychotische symptomen, angst en verslechtering van het geheugen, dempt. Het lijkt erop dat de verhouding tussen thc en cbd een rol speelt bij de mate van gezondheidsrisico's van cannabis. De werking van cbd in combinatie met thc treedt bij het cannabisgebruik in Nederland nauwelijks op, doordat de nederwiet zeer weinig cbd bevat, in 2010 gemiddeld 0,2%. Buitenlandse hasjesj bevat meer cbd, te weten gemiddeld 7,5%».

De leden van de PvdA-fractie vragen de staatssecretaris waarom er niet meer aandacht is geschonken aan CBD in combinatie met THC? Waarom is er bijvoorbeeld niet voor gekozen om het maximumpercentage THC in het voorliggende besluit op hoger dan 15 procent te stellen zodat het beter pas bij het gemiddelde THC-gehalte van de meeste verkochte cannabisproducten? Waarom worden er geen eisen gesteld aan een hogere concentratie CBD in combinatie met een THC-gehalte dat meer conform het huidige marktaanbod is?

Daarnaast lijkt het vaststellen van een relatief laag gehalte aan THC ook risico's in zich te bergen voor de gezondheid. Zo lezen deze leden in de Impactanalyse dat gebruikers die behoefte hebben aan zwaardere of meer cannabis wellicht zich op de illegale markt gaan begeven. Die illegale markt dreigt daardoor groter te worden (Impactanalyse, blz. 27). Zou het ook in het licht van dit gegeven niet meer voor de hand liggen om in het besluit het maximumpercentage THC hoger vast te stellen dan 15 procent? Bestaat er de kans dat door de verlaging van het gemiddelde THC-gehalte gebruikers meer gaan roken om alsnog het zelfde effect te bereiken als bij wiet of hasj met een hoger THC-gehalte? Zo ja, hoe hoog schat de staatssecretaris die kans in? Zo ja, wat is dan het effect van het verlagen van het THC-gehalte voor de gezondheid? Zo nee, welke wetenschappelijke evidence based studie is er gedaan naar het effect dat gebruikers meer gaan roken als het THC-gehalte wordt verlaagd, of andersom? Zo nee, heeft de staatssecretaris andere aanwijzingen waaruit blijkt dat dit effect zich niet zal voordoen?

Is er, behalve met de politie, het openbaar ministerie (OM), rechters en het Nederland Forensisch instituut ook gesproken met de aanbieders van cannabisproducten of met gebruikers daarvan? Genoemde leden kunnen zich namelijk goed voorstellen dat bijvoorbeeld (vertegenwoordigers) van coffeeshophouders of cannabisgebruikers belangrijke input kunnen geven

die van waarde is voor het vaststellen van een grenswaarde THC in de Opiumwet. Zo ja, met wie is er gesproken en wat waren de uitkomsten? Zo nee, waarom niet en kan de staatssecretaris dit alsnog doen?

Deelt de staatssecretaris de mening dat door cannabisproducten met meer dan 15 procent THC te verbieden, dat daarmee impliciet softdrugs met minder dan 15 procent THC nadrukkelijker dan tot nu toe het geval was als normaal genotmiddel worden erkend? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PvdA-fractie zien het vastleggen in wet- en regelgeving van een THC-gehalte, nog los van de hoogte van dat percentage, als een stap naar verdere regulering en normalisering van de markt voor cannabisproducten. Deelt de staatssecretaris deze mening en betekent dit dat deze markt of onderdelen daarvan verder gereguleerd gaan worden? Zo nee, waarom deelt de staatssecretaris deze mening niet? Bij het verder reguleren van de markt denken deze leden onder andere aan het stellen van verdere kwaliteitseisen aan cannabis (bijvoorbeeld ten aanzien van bestrijdingsmiddelen), aan eisen ten aanzien van etikettering (analoog aan tabak), aan fiscale regulering zoals het heffen van BTW en/of accijns op cannabis tot het ook fiscaal erkennen dat coffeeshops cannabisproducten moeten inkopen. Kan de staatssecretaris hier nader op ingaan? Deelt de staatssecretaris de mening dat bij het normaliseren, reguleren en controleren van de markt ook de teelt van cannabisproducten zou moeten worden betrokken? Zo ja, hoe gaat de staatssecretaris hier gevolg aan geven? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat na het vaststellen van een maximumwaarde aan THC telers in staat moeten zijn om hun productie of verkopers hun waar op dat maximum af te stemmen. In de Impactanalyse wordt weliswaar gesteld dat telers daartoe snel in staat zijn en wel binnen twee tot vijf maanden (blz. 30/31, Impactanalyse). Kan de staatssecretaris dit nader onderbouwen? Op welke termijn zou het voorliggend besluit in werking moeten treden? Deelt de staatssecretaris de mening dat de markt (producten, verkopers en consumenten) voldoende tijd moeten krijgen om naar een nieuwe situatie toe te groeien? Zo ja, biedt de beoogde datum van inwerkingtreding van het besluit, mits daarin 15 procent zou blijven staan, die tijd? Zo nee, waarom deelt de staatssecretaris die mening niet?

Genoemde leden menen ook dat telers en coffeeshophouders in staat moeten zijn om het THC-gehalte te meten. De nota van toelichting bij het voorliggende besluit is op dit punt niet duidelijk genoeg. Hoe kunnen telers of coffeeshophouders het THC-gehalte van hun producten bepalen? Mogen zij de apparatuur die daarvoor nodig is wel bezitten of gebruiken? Kunnen deze leden opmaken dat er een gedoogbeleid komt ten aanzien van het bezit van deze controleapparatuur? Beschikken de telers of coffeeshophouders over gelijkaardige meetapparatuur als het NFI of kunnen en mogen zij die aanschaffen? Of is er sprake van andere apparatuur die voor het gelijke doel gebruikt kan worden? Kunnen telers of coffeeshophouders die apparatuur laten iken?

Hoeveel extra capaciteit zal er in de justitiële keten van politie, OM, NFI en rechters nodig zijn om vastgesteld percentage THC te handhaven? Welke kosten gaan daarmee gepaard? Hoe vaak zullen er steekproeven in coffeeshops worden genomen? Ziet de staatssecretaris mogelijkheden dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) of gemeenten een rol in de controle spelen?

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met kennisgenomen van het voorliggend besluit om producten met een THC-gehalte van 15 procent of meer op lijst I van de Opiumwet te plaatsen.

Genoemde leden zijn tegen de regulering van softdrugs. Zij vragen de staatssecretaris of het aan banden leggen van de THC-waarden in hennep

en hasjesj gerealiseerd kan worden zonder dat het huidige gedoogbeleid wordt omgezet in een gereguleerd beleid. De burgemeester van Rotterdam heeft al te kennen gegeven dat dit niet mogelijk is. Graag ontvangen voornoemde leden een reactie op dit punt. Ook vragen de leden van de PVV-fractie hoe voornoemd besluit zich verhoudt tot de strafbaarstelling van de voorbereidingshandelingen voor de teelt van softdrugs. Hoe kunnen coffeeshophouders de THC-waarden van de drugs meten als het voorhanden hebben van de apparatuur strafbaar is?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het ontwerpbesluit, waarmee cannabis met een gehalte THC van meer dan 15 procent op lijst I van de Opiumwet wordt geplaatst. Zij hebben hierover de volgende vragen en opmerkingen.

Genoemde leden zijn van mening dat bij het drugsbeleid het belang van de volksgezondheid voorop moet staan. Op welke wijze kan schade aan de gezondheid zo effectief mogelijk worden voorkomen, dat moet de belangrijkste vraag zijn. De stijging van het THC-gehalte in hasjesj en hennep is inderdaad zorgelijk, maar kan niet los worden gezien van het gehalte aan CBD (mogelijke «dempende» of beschermende werking). Erkent de staatssecretaris dit en wordt hier nader onderzoek naar verricht? Cannabis met een hoog THC-gehalte brengt risico's met zich mee. De vraag is echter, hoe deze risico's kunnen worden verkleind, of zelfs voorkomen kunnen worden. Heeft de staatssecretaris deze vraag, en het belang van de volksgezondheid, ook voorop gesteld? Zo ja, hoe kan dan de uitkomst van deze afweging zijn het verplaatsen van cannabis met meer dan 15 procent THC naar lijst I van de Opiumwet, oftewel een verbod? Als de staatssecretaris stelt dat een gemiddelde THC-gehalte van rond de 12 procent te prefereren is, op welke wijze zal dan precies een verbod op zware hasjesj en hennep daar toe leiden? Kan dat worden toegelicht?

De leden van de SP-fractie constateren dat de staatssecretaris reeds eerder (terecht) concludeerde dat alle vergelijkingen met andere landen en andere onderzoeken uitwijzen dat het verbieden van softdrugs niet leidt tot minder gebruik. Deze leden merken daarover op dat hieruit volgt dat het verbieden van bepaalde softdrugs niet als vanzelf goed is voor de volksgezondheid, maar dat daarvoor meer nodig is. Deelt de staatssecretaris de mening dat het van groot belang is dat voorlichting wordt gegeven over de kwaliteit, de samenstelling en de risico's van bepaalde softdrugs? Werkt dat niet beter dan het verbieden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe kan deze voorlichting, onder andere over samenstelling, worden verbeterd?

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris hoe het kan dat de overheid nu voorstelt de samenstelling van een product te reguleren (cannabis met THC-gehalte tot 15 procent wordt gedoogd, daarboven is het verboden) terwijl de achterdeur (teelt en bevoorrading van coffeshops) nog steeds niet is gereguleerd. Dat is toch tegenstrijdig? Zou deze regulering van de samenstelling niet samen moeten gaan met regulering van teelt en bevoorrading? Alleen dan weet je precies wat de samenstelling is van de softdrug, en kan worden voorkomen dat het THC-gehalte te hoog wordt. Bovendien zou dan betere voorlichting gegeven kunnen worden over de samenstelling en kan expliciet gewezen worden op de risico's voor de volksgezondheid en mogelijkheid van verslaving. Eigenlijk zou er bij verkochte softdrugs een bijsluiter moeten zitten, met daarin onder meer het THC-gehalte (net als de verplichte vermelding van het alcoholpercentage op alcoholhoudende dranken). Dan zou de staatssecretaris pas echt opkomen voor de volksgezondheid. Graag ontvangen deze leden een analyse hierover van de staatssecretaris.

De leden van de SP-fractie hebben enkele vragen over het gevolg van dit besluit, namelijk dat cannabis met een gehalte van meer dan 15 procent THC voortaan onder het verbod op de aanwezigheid van harddrugs zal vallen. Hierover stellen zij de volgende vragen:

Hoe groot is de capaciteit van het NFI geraamd voor het testen? Met welke kosten is hiervoor rekening gehouden?

Hoe moet de coffeeshophouder het THC-gehalte vaststellen, zeker nu de apparatuur voor het meten van het THC-gehalte onder de nieuwe strafbaarstelling valt die met wetsvoorstel Wijziging van de Opiumwet in verband met de strafbaarstelling van handelingen ter voorbereiding of vergemakkelijking van illegale hennepcultuur (Kamerstuk 32 842) in het leven is geroepen?

Gelet op de toezegging van de minister van Veiligheid en Justitie over deze controleapparatuur, kan uitgesloten worden dat mensen met controleapparatuur in het bezit strafrechtelijk vervolgd zullen worden? Ontstaat hiermee een nieuwe gedoogsituatie?

Is het realistisch te veronderstellen dat de coffeeshophouder «bij hun leveranciers zal aandringen op cannabis met een lager THC-gehalte»? Hoe direct denkt de staatssecretaris dat de relatie is tussen de coffeeshophouder (gedoogde situatie) en de leverancier (illegale situatie)?

Is het eigenlijk wel mogelijk om het THC-gehalte betrouwbaar te meten? Wie kunnen dat allemaal in Nederland? Hoe zal dat gebeuren en met welke protocollen? Zijn metingen wel betrouwbaar, vanwege het feit dat het meetresultaat van veel factoren afhankelijk is, en dat zelfs van één plant diverse meetresultaten verkregen kunnen worden?

Voorts vragen de leden van de SP-fractie de staatssecretaris in te schatten welk percentage cannabis dat verkocht wordt op dit moment een hoger THC-gehalte heeft dan 15 procent.

Verwacht de staatssecretaris geen ongewenste neveneffecten van dit voorgestelde «verbod op zware wiet»? Hoe groot schat de u de kans dat dit verplaatsing naar het illegale circuit plaats vindt? Hoe worden deze ongewenste neveneffecten tegen gegaan?

Genoemde leden vragen of ook na de eventuele inwerkingtreding van dit verbod op cannabis met meer dan 15 procent THC in de gaten wordt gehouden (monitoring) wat het THC-gehalte wordt van illegale cannabis die op straat verhandeld wordt. De veronderstelling en de vrees dat de handel in zware wiet naar de straat verplaatst zou zo kunnen worden getoetst. Graag een reactie van de staatssecretaris op dit punt.

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris hoe handhaafbaar dit voorgestelde verbod op cannabis met meer dan 15 procent THC eigenlijk is. Apparatuur om het THC-gehalte op betrouwbare wijze te testen bestaat niet, althans, er zijn geen eenvoudige testers beschikbaar voor coffeeshops. Erkent de staatssecretaris dat het meten van het THC-gehalte niet op eenvoudige en betrouwbare wijze kan gebeuren, en dat deze verantwoordelijkheid in de huidige situatie (waarbij de «achterdeur» nog niet gereguleerd is) niet bij de coffeeshophouders gelegd kan worden? Een coffeeshop is immers geen laboratorium. Hoe kan een coffeeshophouder het THC-gehalte meten?

Genoemde leden vragen welke gevolgen dit voorstel zal hebben. Hoe zal dit verbod op cannabis met meer dan 15 procent THC worden gehandhaafd? Welke sancties zullen volgen bij eventuele overtreding van dit verbod, indien een monster wordt genomen in een coffeeshop en meer dan 15 procent THC wordt gemeten? Zijn sancties redelijk, gelet op het feit dat ten eerste de coffeeshophouder niet zelf kan meten of het spul aan de norm voldoet, en ten tweede vraagtekens geplaatst moeten worden bij de betrouwbaarheid van metingen?

Ook vragen de leden van de SP-fractie op welke wijze «lokaal maatwerk» in het lokale coffeeshop- en veiligheidsbeleid, zoals in het regeerakkoord is opgenomen, in dit vraagstuk rondom het verbod op zware wiet en de lokale handhaving een rol speelt.

Genoemde leden vragen, gelet op de Impactanalyse, met welke extra kosten de staatssecretaris rekening houdt als gevolg van dit voorstel (hoger beroep op politie, OM, rechterlijke macht en gevangeniswezen). Waar wordt dit van betaald? Ten koste van welke andere «criminaliteit» gaat dit? Wie is nu verantwoordelijk voor de handhaving. Krijgt de politie er hier weer een extra taak bij? Hoe intensief zal de politie dit nieuwe beleid bij de coffeeshops gaan handhaven. Wordt de controle op de samenstelling van de aangeboden softdrugs geïntensiveerd? Kan de staatssecretaris een inschatting maken van de kosten die verbonden zijn aan deze controles?

De leden van de SP-fractie roepen de staatssecretaris op om experimenten toe te staan, die op wetenschappelijk-experimentele basis de teelt en toelevering aan de coffeeshops reguleren, zoals in Utrecht. Dat heeft als belangrijk voordeel dat de samenstelling (zoals het THC-gehalte) in de hand gehouden kan worden en gezondheidsschade kan worden voorkomen. Graag een reactie van de staatssecretaris hierop.

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Ontwerpbesluit houdende wijziging van lijst I, behorende bij de Opiumwet in verband met plaatsing op deze lijst van hasjiesj en hennep met een gehalte aan tetrahydrocannabinol (THC) van 15 procent of meer. Genoemde leden vinden het een positieve ontwikkeling dat zware cannabis voortaan onder lijst I van de Opiumwet valt, waardoor de gedoogcriteria hierop niet meer van toepassing zijn en er harder opgetreden kan worden. Ondanks deze stap in de goede richting zal de afschaffing van het falende gedoogbeleid de inzet blijven van de leden van de CDA-fractie. Gebruik van drugs en de daarmee samenhangende problemen zoals cognitieve stoornissen, angstaanvallen, chronische psychose en verslaving vragen niet om een gedoogbeleid en halve maatregelen van de overheid, maar om een heldere lijn en harde aanpak. Dus geen regulering van de achterdeur zoals enkele gemeenten voorstellen, maar het sluiten van de voordeur.

Vooral jongeren lopen extra risico op gezondheidsproblemen en problemen in hun sociale omgeving door het gebruik van cannabis. Ook blijkt dat de leeftijd waarop begonnen wordt met cannabisgebruik erg belangrijk is. De leden van de CDA-fractie zien graag dat jongeren er helemaal niet aan beginnen. Het onderwerp drugs wordt gemist in de opzet voor het Nationaal Programma Preventie. Gaat de staatssecretaris dit nog meenemen in de uitwerking? Op welke manier wordt er ingezet op preventie van cannabisgebruik? Wat gebeurt er met jongeren onder de achttien jaar die aangetroffen worden met een geringe hoeveelheid drugs voor eigen gebruik? Zeker nu we op gebied van alcohol het bezit onder de zestien (wordt achttien) jaar wettelijk hebben verboden kan het niet zo zijn dat we de aanwezigheid van drugs blijven gedogen, omdat er wettelijk gezien geen leeftijdsgrens voor is.

Vanuit het oogpunt van volksgezondheid staan genoemde leden positief tegenover dit ontwerpbesluit. Ten aanzien van de uitvoering en de handhaving hebben deze leden wel nog een aantal vragen. In het schriftelijk overleg over het rapport «Drugs in lijsten» van februari 2012 (Kamerstuk 24 077 nr. 269) geeft het kabinet aan dat er in coffeeshops nu al cannabis van uiteenlopende sterkte verkocht wordt tegen verschillende prijzen. Maar is het niet zo dat het voor coffeeshops niet toegestaan is om met de leverancier te spreken over de aangeleverde cannabis, omdat de levering een illegale handeling is? Als dit het geval is, hoe kunnen coffeeshops dan vaststellen welk percentage THC de geleverde cannabis heeft? Zeker gezien het feit dat er geen meetapparatuur voor coffeeshops bestaat en dit inmiddels wettelijk ook niet is toegestaan. Moeten deze

leden dit ontwerpbesluit dan ook opvatten als een verkapte regulering van de achterdeur?

In de «Impactanalyse Zwarte Cannabis op lijst I» valt te lezen dat er een toenemende werklust wordt verwacht bij politie en het NFI. De politie zal monsters moeten afnemen in de coffeeshops en het NFI moet dit onderzoeken. Zijn deze organisaties hierop voorbereid? Zijn hiervoor de benodigde financiële middelen voorhanden? Bij vervolging van een overtreding van artikel 2 van de Opiumwet moet telkens worden aangetoond dat het hasjiesj en hennep met een THC-gehalte van 15 procent of meer betreft. Het vaststellen van het THC-gehalte gebeurt door verhitting. Deze leden vragen of er andere eenvoudiger methoden voor het vaststellen van het THC-gehalte in ontwikkeling zijn. Welke initiatieven worden daartoe ondernomen?

De politie zal de controle op het THC-gehalte in cannabis meenemen in de reguliere controle van de coffeeshops op naleving van de gedoogcriteria. De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd naar de laatste handhavingscijfers en de ontwikkeling van het aantal controles bij coffeeshops. Ook zijn genoemde leden benieuwd naar de ontwikkeling van het nalevingsniveau van coffeeshops als het gaat om de gedoogcriteria. Kan de staatssecretaris deze informatie toesturen? Hoe zal er gestraft worden bij overtreding van deze nieuwe regel? Is dat vooral bestuursrechtelijk (al dan niet tijdelijk sluiten van coffeeshops) of gaat er ook strafrechtelijk worden opgetreden?

De leden van de CDA-fractie hebben ook nog enkele vragen over de gekozen grens van 15 procent THC. De staatssecretaris volgt hiermee het advies van de commissie-Garretsen uit 2011. Tegelijkertijd adviseerde de commissie om nader onderzoek te doen naar de schadelijke gezondheidseffecten van THC, in combinatie met de aanwezigheid van CBD in cannabis. Dit heeft geleid tot een literatuuronderzoek van het Trimbos-instituut waaruit blijkt dat er op dit moment maar weinig wetenschappelijk onderzoek beschikbaar is naar de gezondheidseffecten van cannabis. Het Trimbos-instituut adviseert dan ook nader onderzoek. Is de staatssecretaris voornemens dit te initiëren, of vindt dit onderzoek mogelijk al plaats? Overweegt de staatssecretaris de grens van 15 procent aan te passen zodra onderzoeksresultaten hier aanleiding toe geven? Hoe staat de staatssecretaris tegenover het verplicht stellen van een minimale hoeveelheid CBD, als blijkt dat dit de negatieve effecten van THC tegengaat?

Ten slotte willen de leden van de CDA-fractie graag weten wat de stand van zaken is met betrekking tot de negen coffeeshoppilots in diverse gemeenten, met als doel om maatregelen te testen die zorgen voor minder overlast rond coffeeshops. Lopen deze nog of zijn deze inmiddels afgerond? Wanneer vindt de evaluatie plaats en wanneer kan de Tweede Kamer deze verwachten?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris, waarin hij voorstelt hasjiesj en hennep met een gehalte van 15 procent of meer op lijst I van de Opiumwet te plaatsen. Volgens genoemde leden levert dit ontwerpbesluit geen verbetering op van de volksgezondheid, maar levert het vooral problemen op in de uitvoering en handhaving. Ook vragen zij of het ontwerpbesluit een einde maakt aan de in het binnen- en buitenland geprezen scheiding der markten tussen soft- en harddrugs. Tot slot vragen deze leden of het voorstel juridisch wel door de beugel kan. Daarom hebben zij de volgende vragen aan de staatssecretaris.

Kan de staatssecretaris aangeven waarom gekozen is om een ingrijpende maatregel als deze via een algemene maatregel van bestuur (AMvB) te

regelen en niet als wetswijziging, zodat ook de democratische legitimatie is geborgd?

Kan de staatssecretaris aangeven welke voordelen dit voorstel oplevert voor de volksgezondheid, terwijl het vooral over repressie gaat? Kan de staatssecretaris aangeven waarom de commissie van VWS het voortouw heeft en niet de commissie VenJ?

Kan de staatssecretaris aangeven met welke coffeeshophouders en onderzoekers gesproken is over het voorstel?

In de toelichting bij het voorstel staat vermeld dat ook het THC-gehalte van buitenlandse hasjes fors is gestegen en gemiddeld 19 procent bedraagt. Kan de staatssecretaris aangeven hoe dit zich verhoudt tot het onderzoek van Dirk Korf van begin jaren 90 dat het gemiddelde THC-gehalte toen ook al meer dan 15 procent bedroeg?

De leden van D66-fractie vragen of het voorstel de risico's voor de volksgezondheid vergroot vanwege een verschuiving naar de illegaliteit.

Kan de staatssecretaris hier op ingaan? Kan de staatssecretaris hierbij betrekken hoe groot de groep is die cannabis met meer dan 15 procent THC gebruikt en dit in het illegale circuit zal zoeken? Wat zijn hiervan de gevolgen voor de volksgezondheid en openbare orde? Kan de staatssecretaris een schatting geven van het percentage cannabis dat verhandeld wordt met meer dan 15 procent?

Volgens genoemde leden is de exclusieve focus op het THC-gehalte van cannabis achterhaald. Uit onderzoek is gebleken dat THC een van de minst toxische stoffen is en de aanwezigheid van de stof cannabidiol (CBD) beschermende effecten heeft. De verhouding THC/CBD is bepalend voor de schadelijkheid voor de gezondheid. Het effect van CBD is pas relatief kort bekend, maar onderzoek naar de gezondheidseffecten richt zich op de langere termijn. Kan de staatssecretaris aangeven hoe het met het onderzoek hiernaar staat?

Uit onderzoek van het Trimbos-instituut blijkt dat een hoger THC-gehalte in cannabis vooral voor jongeren onder de 18 jaar problematisch kan zijn. Deze jongeren mogen niet in coffeeshops komen. Kan de staatssecretaris aangeven hoe met dit voorstel jongeren tot 18 jaar worden bereikt?

Het Trimbos-instituut geeft verder aan dat sinds 2005 het THC-gehalte niet gestegen is en in 2013 zelfs gedaald naar 13,5 procent. Kan de staatssecretaris de rapportage van het Trimbos-instituut over de metingen 2012 aan de Kamer beschikbaar stellen? Kan de staatssecretaris aangeven dat als het THC-gehalte stabiliseert of afneemt de noodzaak voor de gekozen 15 procent motiveren?

Kan de staatssecretaris aangeven waarom gekozen is voor het strafrecht als ultimum remedium en niet naar andere maatregelen is gekeken om het THC-gehalte in cannabis terug te dringen? Kan de staatssecretaris aangeven waarom niet gekozen wordt voor regulering van wietteelt, zoals verschillende gemeenten hebben voorgesteld? Kan de staatssecretaris bevorderen dat de keuzemogelijkheid voor een wietsoort zonder criminele achtergrond mogelijk wordt?

In 2009 kondigde toenmalig minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer Klink, 15 pilots en 15 onderzoeken aan die maximaal twee jaar zouden gaan duren. Kan de staatssecretaris aangeven wat de resultaten zijn van deze onderzoeksprojecten?

In Nederland is inherent aan het beleid dat aan de voordeur cannabis wordt verkocht, maar de aanvoer verboden is. Kan de staatssecretaris aangeven waarom met dit voorstel niet meer problemen in het beleid rond «de achterdeur» ontstaan?

Voor het opnemen van een stof op lijst I van de Opiumwet moet er sprake zijn van «een onaanvaardbaar risico». Cannabis met een THC-gehalte van 15 procent of meer zou hier dan ook aan moeten voldoen. Kan de staatssecretaris een opsomming geven van de onaanvaardbare risico's? Met het opnemen van cannabis op lijst I van de Opiumwet kunnen hogere straffen worden opgelegd en krijgt de politie meer opsporingsbevoegd-

heden. Op dit moment wordt al een groot deel van de capaciteit van de politie ingezet voor het opsporen van illegale drugshandel. Kan de staatssecretaris aangeven wat het voorstel zal betekenen voor de inzet van politie- en justitiecapaciteit?

In de toelichting wordt gesteld dat er weinig tot niets bekend is over de gevolgen van de gemeten hogere THC percentages «sec» voor de volksgezondheid. Kan de staatssecretaris aangeven hoe dit zich verhoudt met de eisen die artikel 3a Opiumwet stelt aan het bij AMvB uitbreiden van de lijst?

Klopt het dat een coffeeshouder wanneer deze constateert dat er meer dan 15 procent THC wordt gemeten direct in overtreding is met de AHOJ-G criteria vanwege de aanwezigheid van harddrugs in de coffeeshop? Volgens de leden van D66-fractie zal het voorstel leiden tot grotere problemen voor coffeeshouder. De coffeeshouder mag juridisch gezien geen contact hebben met de teler, maar om het THC-gehalte te kunnen meten moet hij contact hebben met diezelfde teler. Kan de staatssecretaris aangeven hoe dit juridisch zit?

Kan de staatssecretaris verder aangeven of er apparatuur bestaat om het THC-gehalte te meten, hoe deze verkrijgbaar is, wat de kosten zijn en of het bezit van de apparatuur strafbaar is? Hoe ziet de staatssecretaris de handhaving voor zich als de apparatuur niet beschikbaar is?

Als het bezit van de apparatuur strafbaar is, lokt het voorstel coffeeshouder dan niet de facto uit tot het plegen van (al dan niet gedoogde) strafbare feiten? Kan de staatssecretaris toelichten hoe het testen van de THC waarde in zijn werk gaat en hoe de coffeeshouder dat dient te doen?

Genoemde leden hebben begrepen dat het gedogen uitsluitend ziet op hetgeen in de coffeeshop aanwezig is en alle handelingen buiten de coffeeshop strafbaar zijn? Kan de staatssecretaris daar een reactie op geven? Is de staatssecretaris bekend met het vervolgingsbeleid van het OM, dat coffeeshouder die buiten de coffeeshop met softdrugs worden aangehouden worden vervolgd? Hoe verhoudt zich dit met de eis dat coffeeshouder hun wiet moeten testen?

Deelt de staatssecretaris de opvatting dat het testen, gezien de praktische uitvoerbaarheid daarvan, alleen zinvol en kostenefficiënt is bij een «sample» uit een relatief grote «voorraad»? Zo ja, kan de staatssecretaris aangeven hoe dit zich verhoudt met het feit dat coffeeshops geen voorraad (behoudens de maximaal in de coffeeshop aanwezige 500 gram) mogen aanhouden? Betekent dit dat een handelsvoorraad buiten de coffeeshop voor een langere periode voortaan wordt toegestaan?

Is de staatssecretaris het eens met de stelling dat het ontwerpbesluit coffeeshouder aanzet tot uitlokking aangezien zij de telers zouden moeten vragen wiet te telen (hetgeen strafbaar is) met een lager THC percentage? Is de staatssecretaris van mening dat kwaliteitscontrole bij de producent thuis hoort?

Daarnaast kost testen tijd. Dit betekent dat de coffeeshouder langere tijd een voorraad moet aanhouden, terwijl het strafbaar is om dit te doen. Kan de staatssecretaris een reactie geven op deze situatie?

Recent is door de Kamer strafbaar gesteld dat coffeeshouder strafbaar zijn voor voorbereidingshandelingen, maar dat het aanwezig hebben van meetapparatuur zal worden gedoogd. Kan de staatssecretaris reageren waarom hier voor gekozen is?

De handhaving op het gebied van de openbare orde en veiligheid ligt bij gemeenten. Aangezien het meten problematisch is zien deze leden problemen voor de gemeentelijke handhaving. Kan de staatssecretaris aangeven welke gevolgen het ontwerpbesluit heeft voor het bestuursrechtelijk en handavingsarrangement? Kan de staatssecretaris een schatting geven van het aantal coffeeshops dat gesloten zal worden vanwege de verkoop, aflevering, verstrekking of het voorhanden hebben van harddrugs?

Wegens de volksgezondheid wordt gekozen voor een snelle inwerking-treding en niet voor een vast verandermoment. De leden van de D66-fractie zien hierin een probleem voor de handhaving. Is de staatssecretaris bereid om de invoeringsdatum op zes maanden na publicatie vast te stellen, zodat geanticipeerd kan worden op de wijziging?

Vragen en opmerkingen van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie vinden het belangrijk dat er een stevige aanscherping komt van het drugsbeleid in Nederland. In dat licht vinden zij het voorstel tot aanpassing van lijst I een verbetering. Niettemin blijven zij van mening dat hiermee nog geen oplossing wordt geboden voor de drugsproblematiek in het algemeen. Het gedoogbeleid blijft immers in stand.

Van de lijstensystematiek gaat het signaal uit dat het gebruik van de middelen op lijst II onschuldig is. Volgens het rapport «Geen deuren maar daden» is de productie en handel door georganiseerde misdaadgroepen van middelen op respectievelijk lijst I en lijst II niet eenvoudig te scheiden. De leden van de SGP-fractie vragen in hoeverre de staatssecretaris die opvatting van deze adviescommissie deelt. Klopt de indruk dat ook dit voorliggende ontwerpbesluit hiervoor geen oplossing biedt? Is de staatssecretaris van plan met aanvullende maatregelen hiervoor te komen?

De staatssecretaris vraagt er terecht aandacht voor dat het THC-gehalte in drugs in de achterliggende jaren enorm is toegenomen. Met dit ontwerpbesluit beoogt de staatssecretaris drugs met een THC-gehalte van 15 procent of meer op de lijst met onaanvaardbare middelen te plaatsen. De leden van de SGP-fractie vragen in hoeverre de verwachting gerechtvaardigd is dat dit gehalte als gevolg van het ontwerpbesluit ook zal afnemen. Heeft de staatssecretaris de indruk dat producenten zich voldoende laten afschrikken door deze maatregel?

Er vindt nog onderzoek plaats in hoeverre de grens tussen hoog en laag THC-gehalte nog verder aangescherpt moet worden. Welk concreet onderzoek wordt er gedaan? Wanneer zijn hier resultaten van te verwachten? Zou het voorzorgsbeginsel vanuit het oogpunt van de volksgezondheid niet op zijn minst vereisen dat tot die tijd wordt gekozen voor een lager gehalte aan THC dan de nu gekozen 15 procent?

De leden van de SGP-fractie vragen of het gemaakte onderscheid niet verwarrend werkt, nu er geen gerichte opsporing plaatsvindt voor middelen die zijn geplaatst op lijst II en die voor eigen gebruik bedoeld zijn. Zou het niet de voorkeur verdienen het gedoogbeleid voor kleine hoeveelheden op te heffen, zodat er een eenduidige norm is die voor iedereen duidelijk is?

Er is nog steeds sprake van relatief mild strafklimaat in Nederland op het terrein van het drugsbeleid. In de toelichting op het ontwerpbesluit tekent de staatssecretaris zelfs op dat het «strafrechtelijk risico door de lage strafbedreigingen van artikel 11 van de Opiumwet gering is». De leden van de SGP-fractie vragen waarom deze constatering voor de staatssecretaris niet tegelijkertijd reden is om spoedig te komen met een hogere strafbedreiging in dit artikel van de Opiumwet. Heeft de staatssecretaris voornemens hiertoe? Zo nee, waarom blijft die lage strafbedreiging dan nog steeds in stand, terwijl deze constatering voortdurend wordt gedaan? Graag vernemen deze leden van de staatssecretaris waarom er nog steeds een groot verschil is in strafbedreiging tussen handelingen met middelen die geplaatst zijn op Lijst I en de middelen die staan op Lijst II.

II. Reactie van de staatssecretaris